

VESTIGIA

Archeologie & Cultuurhistorie

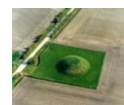
Archeologisch vooronderzoek in het kader van de herontwikkeling van het plangebied
Overdiemerweg 38-39-40 te Diemen, gemeente Diemen

Ruimtelijk advies op basis van Bureauonderzoek

V2203

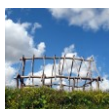
Archeologisch vooronderzoek in het kader van de herontwikkeling van het plangebied Overdiemerweg 38-39-40 te Diemen, gemeente Diemen

Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek

Rapportnummer: V2203
Projectnummer: V21-4873
Status en versie: Definitief, versie 2.0
In opdracht van: KuiperCompagnons
Rapportage: T. Beukelaar - van Gulik, W.J. Weerheijm, F.P.J. van Puijenbroek
Plaats en datum: Amersfoort, 3 januari 2023

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Documentbeheer				
<i>Versie</i>	<i>Status</i>	<i>Datum</i>	<i>Toelichting</i>	<i>Autorisatie</i>
1.0	Concept	24 december 2021	Eerste concept ter goedkeuring opdrachtgever	W.J. Weerheijm
2.0	Definitief	3 januari 2023	Definitieve versie	

Projectgegevens	
Initiatief	Sloop en nieuwbouw
Toponiem / locatie	Overdiemerweg 38-39-40
Plaats	Diemen
Gemeente	Diemen
Provincie	Noord-Holland
Opdrachtgever	KuiperCompagnons
Contactpersoon	Mevr. F. van Avezaath
Oppervlakte plangebied	Ca. 0,23 ha
Oppervlakte onderzoeksgebied	Plangebied + buffer 500 m
Diepte grondwerkzaamheden	Onbekend (heipalen)
Huidig grondgebruik	Botenstalling en woonhuis
Zaakidentificatie (Archis3)	5136691100
Soort onderzoek	Bureauonderzoek
RD-centrumcoördinaten plangebied	129.460 / 484.004
Kaartblad (1:25.000)	25G
Uitvoerder	Vestigia <i>Archeologie & Cultuurhistorie</i>
Projectleider	mr. W.J. Weerheijm MA (Senior KNA BO Archeoloog/KNA prospector)
Projectmedewerkers	T. Beukelaar - van Gulik, KNA Archeoloog MA (76311464) F.P.J. van Puijenbroek MSc, KNA Prospector MA (66852666)
Beheer en documentatie	Vestigia <i>Archeologie & Cultuurhistorie</i> E-depot Nederlandse Archeologie (EDNA) via DANS EASY: https://easy.dans.knaw.nl/ui/home
Bevoegd gezag	Gemeente Diemen Postbus 191 1110 AD Diemen
Contactpersoon	Nog onbekend

Inhoudsopgave

Samenvatting en advies (LS06)	5
Onderbouwing advies	7
1 Projectomgeving	7
1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik	7
1.2 Onderzoeksdoel en -methode	7
2 Beleidskader	10
2.1 Wettelijk kader	10
2.2 Gemeentelijk beleid (LS01)	10
3 Verwachtingsmodel	12
3.1 Natuurlijk landschap (LS04)	12
3.2 Historisch landschap (LS02, LS03, LS04)	14
3.3 Bouwhistorische waarden (LS04)	21
3.4 Archeologische waarden (LS04)	22
3.5 Tweede Wereldoorlog	25
3.6 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05)	25
4 Advies vervolgonderzoek (LS06)	28
Literatuur	29
Digitale bronnen	29
Lijst van afbeeldingen, bijlagen en kaarten	30
Afbeeldingen	30
Tabellen	30
Bijlagen	30
Kaarten	30

Afbeelding 1 Luchtfoto van het plangebied. Bron: Archis3.

Samenvatting en advies (LS06)

Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie heeft in opdracht van KuiperCompagnons een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een plangebied aan de Overdiemerweg 38-39-40 te Diemen, gemeente Diemen (*kaart 1; afbeelding 1*). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 0,23 ha, en is momenteel deels bebouwd en deels verhard met stelcon-platen. De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing (een botenstalling en een woonhuis) te slopen, en daarna nieuwbouw van een B&B en een restaurant te realiseren.

Aan de waterkant zal een rij lichte huisjes worden gerealiseerd die niet zullen worden voorzien van een fundering. De huisjes worden in feite op het maaiveld “neergelegd”. Bij elk huisje is een aanlegplaats voor een bootje gepland. De huisjes die aan de Overdiemerweg worden gebouwd, worden op palen gefundeerd. Er zal een ophoging van ca. 2,5 m worden aangelegd, met aan de bovenzijde de huisjes, en aan maaiveld de mogelijkheid om te parkeren. Deze verhoging wordt doorgetrokken naar het te realiseren restaurant aan de Diemerzeedijk. Het restaurant en het terras zullen ook op palen aangelegd worden, waardoor hieronder een parkeermogelijkheid wordt gecreëerd. De hoeveelheid palen en de diepte van de palen is nog afhankelijk van het bodemonderzoek en op dit moment nog niet bekend. Er is wel bekend dat er sprake is van verontreiniging op het terrein, waardoor sanering nodig zal zijn. De diepte van de verontreiniging is nog niet bekend.¹

Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient in kader van de bestemmingsplanwijziging in kaart gebracht te worden of binnen het plangebied behoudenswaardige archeologische resten (zouden kunnen) bevinden, die tegen de achtergrond van de bodemingrepen gevaar lopen.

Op basis van het bureauonderzoek kunnen binnen het plangebied archeologische resten aangetroffen worden vanaf de Bronstijd/IJzertijd tot en met de Romeinse tijd/Vroege Middeleeuwen, met de nadruk op de Late IJzertijd/Romeinse tijd. Deze resten zullen zich in de top van het Hollandveenpakket bevinden, of in een overdekkende kleilaag. De verwachting voor deze resten is echter laag, omdat ze vermoedelijk geërodeerd zijn door overstromingen, en het latere landgebruik.

Daarnaast kunnen resten vanaf de 11^e eeuw voorkomen, die verband houden met de eerste ontginningen in deze regio. Hierbij kunnen resten van landgebruik en bewoning worden aangetroffen. Uit het historisch kaartmateriaal blijkt dat er in ieder geval vanaf de 18^e eeuw aan de dijk sprake is van bebouwing. Maar aangezien de Diemerzeedijk uit de 13^e eeuw dateert is vroegere bewoning zeker mogelijk. Voor deze resten geldt een hoge verwachting.

Het plangebied ligt naast het Fort Diemerdam. Mogelijk heeft het plangebied tijdelijk ook deels binnen de omwalling gelegen. Hierdoor kan niet uitgesloten worden dat zich binnen het plangebied, naast restanten van een wal, nog kleinere militaire structuren of losse objecten bevinden. Binnen het plangebied geldt daarom een hoge verwachting voor het aantreffen van militair erfgoed. Deze resten kunnen direct onder het maaiveld aanwezig zijn.

Advies

Op basis van het bureauonderzoek dient de dubbelbestemming Waarde Archeologie in stand te blijven.

De werkzaamheden binnen het plangebied vinden plaats in een aantal fasen:

- fase 1 sloop van de huidige bebouwing, verwijdering van de loods en stelconplaten,

¹ Beschrijving op basis van de geleverde tekeningen en impressie opgenomen in dit rapport; beantwoording extra vragen per mail door de opdrachtgever in persoon Femke van Avezaath d.d. 20 december 2021.

- fase 2: mogelijke sanering van het terrein,
- fase 3 herontwikkeling, waarbij voornamelijk een ophoging langs de Overdiemerweg wordt gerealiseerd, en bebouwing op een fundering met palen.

Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* adviseert om tijdens in fase 1 bij de sloop van de huidige bebouwing aan de noordzijde van het plangebied een opgraving, variant archeologische begeleiding, uit te voeren. De huidige bebouwing kan daarbij tot aan maaiveld zonder begeleiding worden gesloopt. De sloop van de funderingen dient echter onder archeologische begeleiding plaats te vinden, teneinde eventueel aanwezige funderingen, muurwerk, vloeren etc. in het veld te documenteren en veilig te stellen. Het gaat dan met name om mogelijke voorgangers van de huidige aanwezige bebouwing in kaart te brengen. De sloop van de loods kan zonder begeleiding plaatsvinden.

Voorafgaand aan de uitvoering van een opgraving, variant archeologische begeleiding, dient altijd verplicht een Programma van Eisen dat de goedkeuring behoeft van het bevoegd gezag alvorens met de werkzaamheden kan worden begonnen.

Na de verwijdering van de loods en de stelconplaten wordt geadviseerd om voorafgaand aan fase 2 of 3 een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend/karterend booronderzoek uit te voeren binnen het plangebied. Met dit onderzoek wordt het archeologisch verwachtingsmodel getoetst en de mate van verstoring. Dit booronderzoek dient uitgevoerd te worden in een grid van ca. 13 x 15 m (methode E2 karterend booronderzoek), wat voor het plangebied neerkomt op ca. 12 boringen. Afhankelijk van de uitkomsten kan in overleg met het bevoegd gezag worden bepaald of voor de sanering en/of de nieuwbouw dan nog verder onderzoek noodzakelijk is.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Diemen, om op basis van dit rapport en het hierin geformuleerde advies een besluit te nemen ten aanzien van eventueel vervolgonderzoek of het beëindigen van het archeologisch onderzoeksproces. Ook wanneer het plangebied op enig moment op basis van de resultaten van archeologisch onderzoek wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische toevalsvondst wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, gemeente Diemen, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Onderbouwing advies

1 Projectomgeving

1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik

Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* heeft in opdracht van KuiperCompagnons een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een plangebied aan de Overdiemerweg 38-39-40 te Diemen, gemeente Diemen (*kaart 1; afbeelding 1*). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 0,23 ha, en is momenteel deels bebouwd en deels verhard met stelcon-platen. De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing (een botenstalling en een woonhuis) te slopen, en daarna nieuwbouw van een B&B en een restaurant te realiseren.

Aan de waterkant zal een rij lichte huisjes worden gerealiseerd die niet zullen worden voorzien van een fundering. De huisjes worden in feite op het maaiveld “neergelegd”. Bij elk huisje is een aanlegplaats voor een bootje gepland. De huisjes die aan de Overdiemerweg worden gebouwd, worden op palen gefundeerd. Er zal een ophoging van ca. 2,5 m worden aangelegd, met aan de bovenzijde de huisjes, en aan maaiveld de mogelijkheid om te parkeren. Deze verhoging wordt doorgetrokken naar het te realiseren restaurant aan de Diemerzeedijk. Het restaurant en het terras zullen ook op palen aangelegd worden, waardoor hieronder een parkeermogelijkheid wordt gecreëerd. De hoeveelheid palen en de diepte van de palen is nog afhankelijk van het bodemonderzoek en op dit moment nog niet bekend. Er is wel bekend dat er sprake is van verontreiniging op het terrein, waardoor sanering nodig zal zijn. De diepte van de verontreiniging is nog niet bekend.²

Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient in kader van de bestemmingsplanwijziging in kaart gebracht te worden of binnen het plangebied behoudenswaardige archeologische resten (zouden kunnen) bevinden, die tegen de achtergrond van de bodemingrepen gevaar lopen.

1.2 Onderzoeksdoel en -methode

Doel van het archeologisch bureauonderzoek was vast te stellen of er in het plangebied sprake is (of kan zijn) van archeologische resten die door de ingrepen verstoord dreigen te worden. Hiertoe is een bureauonderzoek verricht, waarbij voor het plangebied een specifiek archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld. Vervolgens is een advies geformuleerd in het kader van de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), protocol 4002 Bureauonderzoek.

² Beschrijving op basis van de geleverde tekeningen en impressie opgenomen in dit rapport; beantwoording extra vragen per mail door de opdrachtgever in persoon Femke van Avezaath d.d. 20 december 2021.

Afbeelding 2 Plan ontwerp en dwarsdoorsneden van de toekomstige situatie. Bron: KuiperCompagnons.

Afbeelding 3 Impressie van de toekomstige situatie vanaf het zuidoosten richting het noordwesten. Bron: KuiperCompagnons.

2 Beleidskader

2.1 Wettelijk kader

De zorgplicht voor het archeologisch erfgoed is uitgewerkt in de Monumentenwet 1988 en in de wijziging hierop; de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz, 2007). Een deel van de Monumentenwet is per 1 juli 2016 opgegaan in de Erfgoedwet. Het overige deel zal te zijner tijd opgaan in de Omgevingswet. Tot die tijd blijven die artikelen die niet zijn overgegaan naar de Erfgoedwet van kracht zoals ze in de Monumentenwet van 1988 zijn benoemd.

De Wamz vormde de implementatie van het Verdrag van Malta dat in 1992 door diverse Europese lidstaten is ondertekend. Hierin wordt gesteld dat het streven is archeologisch erfgoed in de bodem te beschermen en daarmee te behouden. Om dit te kunnen doen moet archeologisch erfgoed ingepast worden in de ruimtelijke ordening. Een ander uitgangspunt is dat indien behoud in de bodem (*in situ*) niet mogelijk is, de verstoorder onderzoek naar de archeologische waarden moet betalen. In de praktijk zijn dit de kosten voor de archeologische monumentenzorg cyclus (AMZ-cyclus).

Met de invoering van de Wamz werden gemeenten verplicht om archeologiebeleid te ontwikkelen omdat artikel 38a van de Monumentenwet 1988 bepaalde dat de gemeenteraad bij de vaststelling van een bestemmingsplan en bij de bestemming van de in het plan begrepen grond rekening houdt met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Met invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro, 2008) werd de archeologie definitief verankerd in de ruimtelijke ordening. Bepaald werd dat gemeenten na maximaal 10 jaar een bestemmingsplan moeten herzien of vernieuwen (daarbij rekening houdend met de archeologie op grond van de Monumentenwet 1988).

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo, 2010) zijn burgemeester en wethouders bevoegd gezag in het kader van de omgevingsvergunning. Op grond van de Ontgrondingenwet zijn Gedeputeerde Staten bevoegd gezag in het kader van de ontgrondingsvergunning, voor andere gronden dan bij ministeriële regeling aan te wijzen rijkswateren. Ook is de provincie op grond van de Wro bevoegd gezag wanneer sprake is van een Provinciaal Inpassingsplan (PIP). Wanneer sprake is van een Rijksinpassingsplan (RIP) is het rijk bevoegd gezag. Verder is de minister van Infrastructuur en Waterstaat bevoegd gezag ten aanzien van de bodem en oevers van rijkswateren op grond van de Waterwet. Voor werkzaamheden die een wettelijk beschermd archeologisch rijksmonument wijzigen of verstoren, is een vergunning nodig van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verleent deze vergunning namens de minister.

2.2 Gemeentelijk beleid (LS01)

Het plangebied ligt zowel op de plankaart van het bestemmingsplan Buitengebied 2015 als op de kaart van het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021 in een zone met een dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 3'. Hiervoor geldt dat ingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 50 cm -mv onderzoeksplchtig zijn.³ Onder vergunningplichtige ingrepen wordt inbegrepen:

- het uitvoeren van graafwerkzaamheden en groundbewerkingen, waartoe worden gerekend egaliseren, roeren, omwoelen van gronden, aanleggen en verbreden van water, het uitvoeren van heiwerkzaamheden of het op andere wijze indrijven van objecten in de bodem en het verlagen van het waterpeil, tenzij dit een maatregel is van het bevoegde waterschap;

³ https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0384.BPbuitengebied-OH01/r_NL.IMRO.0384.BPbuitengebied-OH01_2.27.html en [https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0384.BPbuitengebied2021-OW01.html#_28_Waarde-Archeologie3](https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0384.BPbuitengebied2021-OW01/r_NL.IMRO.0384.BPbuitengebied2021-OW01.html#_28_Waarde-Archeologie3).

- het aanbrengen van drainage;
- het aanbrengen van ondergrondse kabels, leidingen en andere infrastructurele voorzieningen.

3 Verwachtingsmodel

3.1 Natuurlijk landschap (LS04)

Het plangebied zit op de grens van het westelijk veengebied, het zuiderzeegebied en het midden Nederlandse zandgebied.⁴ Tijdens het Holoceen bestond de sedimentatie vooral uit veen en getijdenafzettingen. Het huidige maaiveld ligt rond NAP.⁵

Het pleistocene oppervlak (bestaande uit dekzand) kan worden aangetroffen op een diepte van circa 9,5 meter beneden maaiveld.⁶ Eventueel zouden er archeologische waarden uit het Laat-Paleolithicum tot en met het Vroeg Neolithicum aanwezig kunnen zijn in de top van het dekzand, maar deze liggen zodanig diep dat ze buiten de scope van het onderzoek vallen.

Eventuele bewoning op het dekzand werd al snel onmogelijk door het stijgende grondwater. Hierdoor was het niet meer mogelijk om binnen het plangebied te wonen. Wel kon er veen groeien. Het resulterende veenpakket wordt gerekend tot het Basisveen, onderdeel van de Formatie van Nieuwkoop. Het is onbekend welke dikte het Basisveen heeft gekregen aangezien het grotendeels is geërodeerd door de volgende sedimenten; de getijdeafzettingen van het laagpakket van Wormer.⁷ Deze afzettingen, die onderdeel uitmaken van de Formatie van Naaldwijk, werden afgezet omdat het plangebied door de zeespiegelstijging kort voor 5.500 voor Christus binnen de mariene invloedssfeer kwam te liggen.⁸ De mariene afzettingen waren gelaagd aangezien er een verschil in stroomsnelheid was bij eb en vloed. Het getijdegebied was onaantrekkelijk om te wonen aangezien het gebied regelmatig overstroomde. De top van deze afzettingen kan worden aangetroffen op circa 4 meter beneden maaiveld.

De sedimentatie van de Wormer afzettingen staakte rond 2.750 voor Christus. Op dat moment was er namelijk een kentering in de zeespiegelstijging. De ijskappen van Noord- Amerika en Scandinavië, die voor het merendeel van de zeespiegelstijgingen verantwoordelijk waren, waren op dat moment grotendeels gesmolten. De kentering in de zeespiegelstijging zorgde er, in combinatie met een grote aanvoer van sediment door de grote rivieren, voor dat de strandwallen, die voorheen werden opgeruimd door het stijgende water, zich konden uitbouwen in verticale en westelijke richting. Het plangebied kwam daardoor in rustiger vaarwater terecht. Het water veranderde van zoute getijdestromen naar zoet en stilstaand water. Dit zorgde er niet voor dat het plangebied bewoonbaarder werd; het lag nog steeds onder grondwater. De aanwezigheid van grondwater zorgde ervoor dat er veengroei kon ontstaan.⁹ Het resulterende veenpakket wordt gerekend tot het Hollandveen, waarvan de top op basis van DINO-boringen wordt verwacht op 1,7 meter beneden maaiveld.¹⁰

Dat de veengroei staakte kwam door de opkomst van het meer de Almere. Deze groeide namelijk uit tot een binnenzee van formaat en rond 500 voor Christus kwam het plangebied binnen het speelveld van dit water terecht. In de daaropvolgende periode verschenen er eerst lacustriene afzettingen, maar later verdween het plangebied in het Almere en werden er weer getijdeafzettingen afgezet, ditmaal van het Laagpakket van Walcheren, onderdeel van de Formatie van Naaldwijk. Aan het begin van de Late Middeleeuwen werd het veenweidegebied rond het plangebied ontgonnen en daarna werden er dijken

⁴ Berendsen 1997.

⁵ www.ahn.nl.

⁶ www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens, boring B25G2090.

⁷ Berendsen 199, De Mulder et al., 2003.

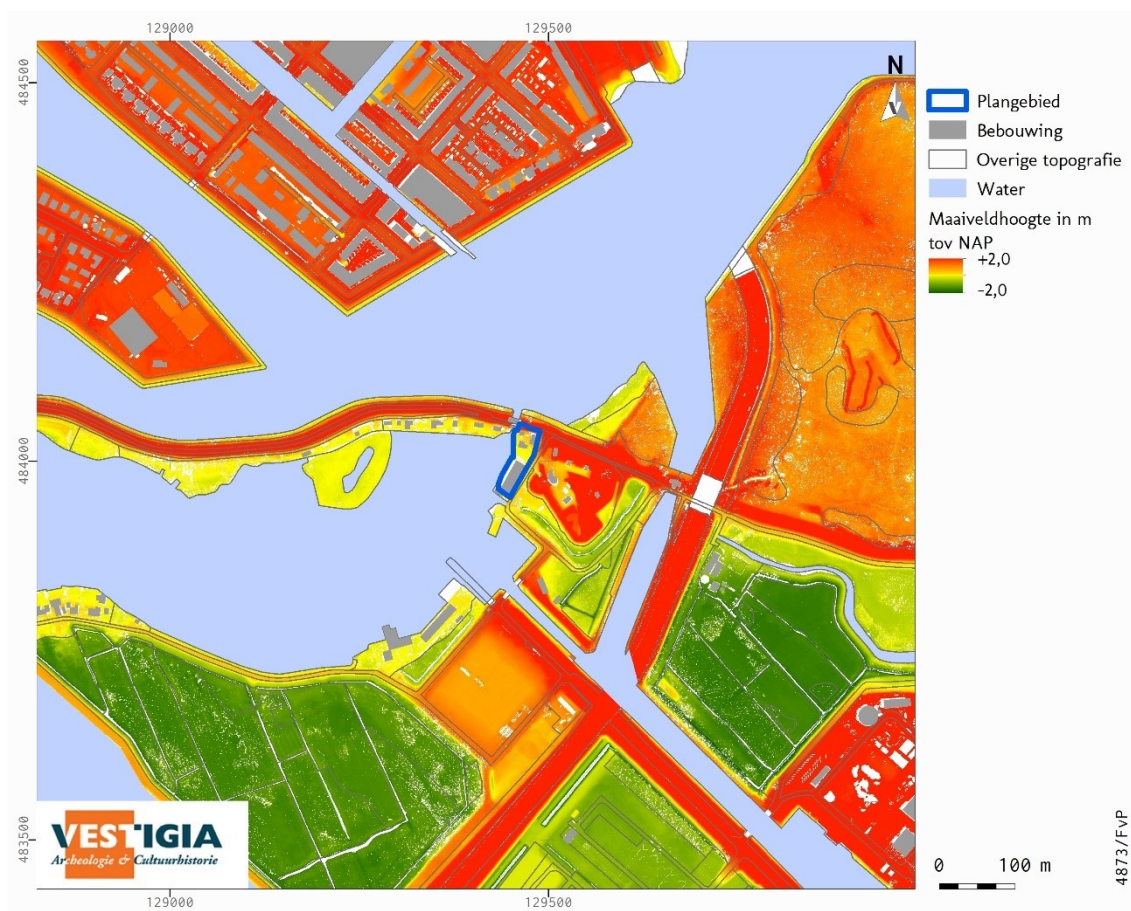
⁸ Vos 2013.

⁹ Berendsen 1997.

¹⁰ www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens, boring B25G2090.

aangelegd. Op de minuutplan uit 1811-1832 is te zien dat door het noordelijke deel van het plangebied een dijk is aangelegd. Het is daarom waarschijnlijk dat er ophoging heeft plaatsgevonden binnen het plangebied. Er kan echter op basis van de beschikbare gegevens geen duidelijke indicatie worden gemaakt van de dikte van het ophogingspakket. In een nabijgelegen DINO-boring is echter circa 1,5 meter aan opgebracht sediment aangetroffen.¹¹ Het is waarschijnlijk dat er binnen de noordzijde van het plangebied sprake is van een vergelijkbare hoeveelheid opgebracht sediment.

Op zowel de Geomorfologische kaart (*Kaart 2a*) als op de bodemkaart (*Kaart 2b*) is het plangebied gekarteerd als onderdeel van de bebouwde kom. Op basis van extrapolatie kan worden gesteld dat er in het zuidelijk deel van het plangebied een moerassige vlakte aanwezig kan zijn, met in het noordelijk deel opgebrachte grond vanwege de dijk. Wat bodems betreft kan er nog een restant drechtvaaggrond aanwezig zijn binnen het plangebied buiten de opgebrachte grond. Drechtvaaggronden zijn kleibodems die op een diepte van 40 tot 80 centimeter beneden maaiveld overgaan in veen.

Abbeelding 4 Plangebied aangeduid op de AHN. Bron: ahn.nl.

¹¹ www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens, boring B25G2090.

3.2 Historisch landschap (LS02, LS03, LS04)

Historisch-geografische ontwikkeling (LS03)

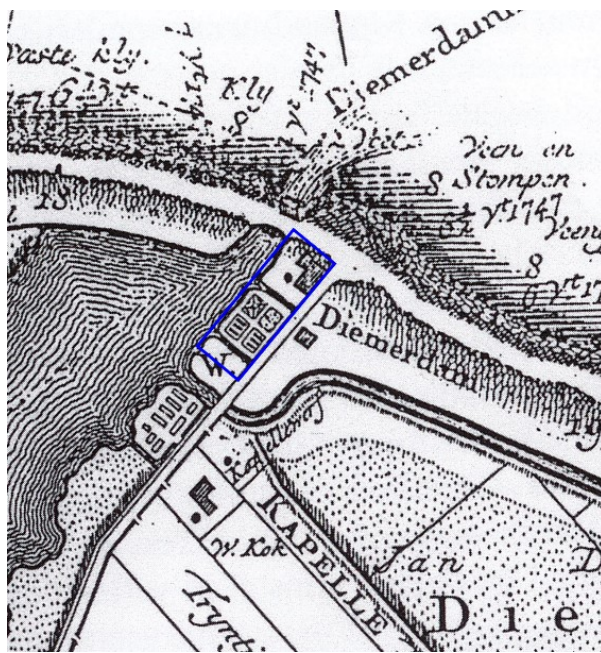
Het landschap ter hoogte van Over-Diemen wordt gekenmerkt door verschillende soorten veen, waarbij langs de Diem vermoedelijk sprake is van laagveen met daarop een broekbos en daarop hoogveen. Vanaf de start van de ontginningen wordt op dit veen gewoond op terpen. De ontginningen beginnen in deze omgeving omstreeks 1000 met de Diem als ontginningsas. Ten zuiden van het plangebied is op *afbeelding 5* een kapel te zien, die vermoedelijk dateert uit deze eerste periode ontginningen. Vanaf 1033 worden de oevers van de Diem bewoond en waarschijnlijk als eerste de oostelijke oever.¹² Het is mogelijk dat in het gebied al bewoning heeft plaatsgevonden voor de eerste ontginningen. In Weesp (ca. 3 km ten zuiden van het plangebied) is aan de hand van archeologische vondsten de vroegste bewoning vastgesteld in de IJzertijd. Daarbij gaan de namen van de rivieren in deze omgeving terug op Germaanse namen. Het in stand blijven van deze namen wijst op een continue bewoning of gebruik van het gebied.¹³ Na en tijdens de ontginningen klom het veen steeds verder in, waardoor de aanleg van dijken noodzakelijk werd. In de 13^e eeuw werd de Diemerzeedijk gebouwd. In eerste instantie wordt deze dijk in klei opgeworpen, maar na een aantal overstromingen wordt de dijk in 1440 met houten palen hersteld. Rondom deze dijk vinden ook verschillende veldslagen plaats in de 16^e en 18^e eeuw. Aan het einde van de 18^e eeuw wordt het Fort Diemerdam aangelegd aan de oostzijde van het plangebied. In de 19^e eeuw wordt dit onderdeel van de linie van Amsterdam om daarna ook opgenomen te worden in de Stelling van Amsterdam. Deze stelling is inmiddels beschermd UNESCO-erfgoed. Het fort diende als een kustbatterij, waarbij zwaardere artillerie aanwezig was om van veraf schepen van de vijand tegen te houden en zo de haven van Amsterdam te beschermen.¹⁴

Eén van de eerste beschikbare kaarten is een kaart uit 1749 van J. Wandelaar (*afbeelding 5*). Hierop is reeds bebouwing te zien binnen het plangebied aan de Diemerzeedijk, op de zelfde locatie waar nu ook bebouwing is. In het zuidelijke deel zijn moestuinen opgetekend. De kapel, die hierboven beschreven is, staat op deze kaart ten zuiden van het plangebied aangeduid. Vermoedelijk zullen binnen het plangebied geen resten behorend bij de kapel aanwezig zijn, aangezien deze van elkaar gescheiden zijn met een watergang en brug.

¹² Smeerdijk *et al* 2009, Heide 2009 en Reenen / Ibelings 2009.

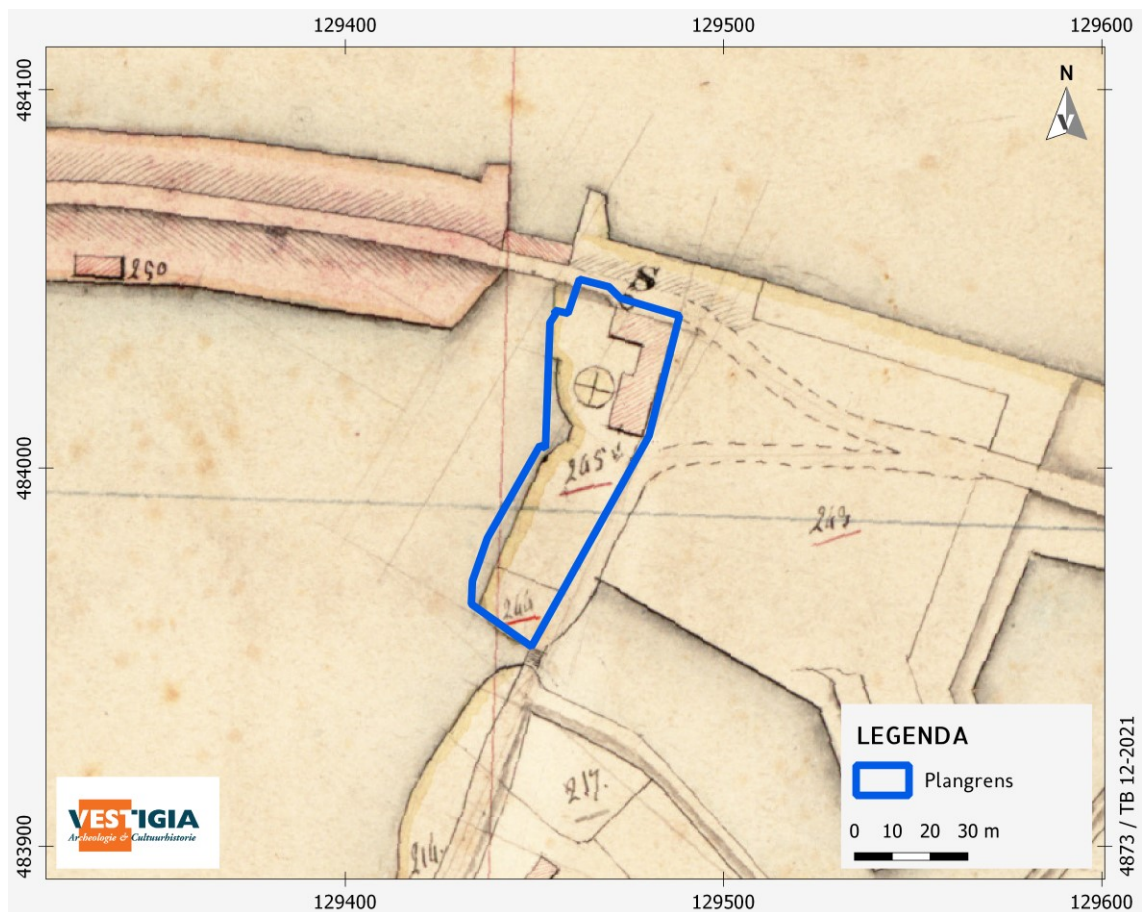
¹³ Reenen / Ibelings 2009.

¹⁴ Salomons 2011; <https://stadsherstel.nl/monumenten/munitiebunker-fort-diemerdam/>; <https://www.agv.nl/recreatie/watererfgoed/dijken/diernerzeedijk/>; <https://www.stelling-amsterdam.nl/forten/diernerdam/>.

Afbeelding 5 Plangebied aangeduid op de Kaart van J. Wandelaar (1749). Bron: Collectie Gemeente Archief

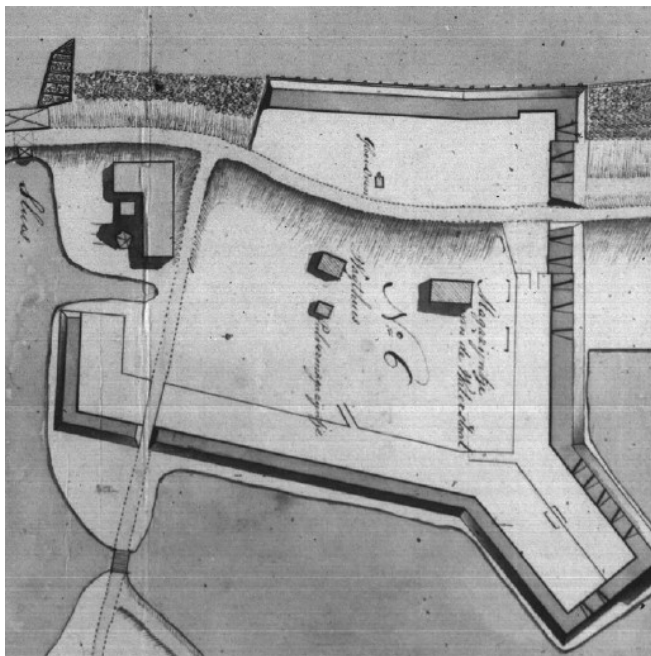
Diemen (Reenen / Ibelings 2009, fig. 5).

Afbeelding 6 Afbeelding plangebied op Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan Diemen en Diemerdam, Noord Holland, sectie B, blad 02 (MIN07029B02). Bron: RCE Beeldbank.

Op de Kadastrale Minuutplan (*afbeelding 6*) is in het noordelijke deel van het plangebied (op de locatie van de huidige bebouwing) een langwerpig gebouw te zien, met daarnaast een hooimijt. Dit perceel 245 is onderdeel van de Domeinen Dijkgraaf & hoogheemraden van den Zeeburger en Diemerdijk. Perceel 244 is van dezelfde eigenaar en staat aangeduid als losplaats.¹⁵ Op deze kaart is geen overlap met het fort te zien, terwijl een eerdere figuratieve kaart uit 1805 (*afbeelding 7*) wel te zien is dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het fort terrein, en daar deel binnen de omwalling ligt van waarschijnlijk een aarden wal. Opgemerkt dient te worden dat deze afbeelding mogelijk niet de werkelijkheid weergaf, maar alleen een bouwtekening was die al dan niet is gerealiseerd. De omwalling komt in ieder geval niet terug op de Kadasterkaart.

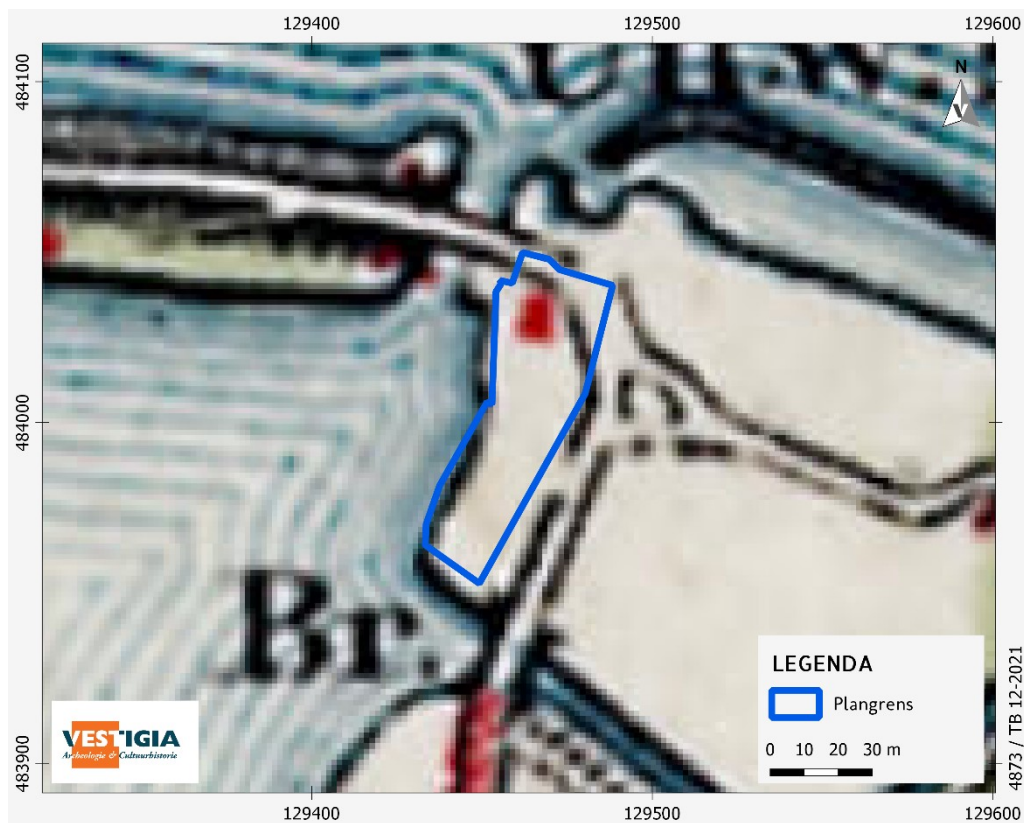
Omstreeks 1900 is het plangebied nagenoeg leeg, behalve de bebouwing aan de Diemerzeedijk (*afbeelding 8*). Op de topografische kaart van 1949 (*afbeelding 9*) is vervolgens de eerste aanzet van de loods in het zuidelijke deel van het terrein aanwezig. Net voor 1984 (*afbeelding 10*) vindt vervolgens de grootste verandering plaats binnen en in de directe omgeving van het plangebied, als de zuidelijk gelegen haven wordt aangelegd. Het terrein van de kapel is bij de aanleg vergraven. De huidige omvang van de loods wordt vanaf 1988 pas aangeduid op de topografische kaarten.

Afbeelding 7 Diemerfort en Diemerzeedijk ca. 1805. Bron: Nationaal Archief, Den Haag, OPV Oorlog Plans van Vestingen, 17e- 20e eeuw,

nummer toegang 4.OPV, inventarisnummer A89.

¹⁵ Kadastrale kaart 1811-1832: oorspronkelijke aanwijzende tafel Diemen en Diemerdam, Noord Holland, sectie B, blad 009 (OAT07029B009).

Afbeelding 8 Plangebied aangeduid op een uitsnede van de Topografische kaart van 1900. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 9 Plangebied aangeduid op een uitsnede van de Topografische kaart van 1949. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 10 Plangebied aangeduid op een uitsnede van de Topografische kaart van 1984. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 12 Streetview van het plangebied uit augustus 2021 vanuit het noordoosten. Bron: Google Streetview 2021.

Afbeelding 13 Bebouwing op een oudere foto. Jaartal onbekend. Bron: <https://stadsherstel.nl>.

Afbeelding 14 Bebouwing op een luchtfoto van 1920-1930. (Objectnummer 2155-005287).
Bron: nimh-beeldbank.defensie.nl.

Historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03)

Op de Verstoringsbronnenkaart van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed staan ter hoogte van het plangebied geen bijzondere aanduidingen aangegeven.¹⁷ Bij het Bodemloket is voor het plangebied geen informatie over saneringen geregistreerd.¹⁸ Er is wel een melding van onderzoek naar de activiteiten die in de loods hebben plaats gevonden. Hierbij zijn geen urgente verontreinigingen geconstateerd.¹⁹

3.3 Bouwhistorische waarden (LS04)

Voor bouwhistorische waarden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- het rijksmonumentenregister;²⁰
- de lijst van gemeentelijke monumenten in Diemen;²¹
- de MIP-objecten;²²
- de Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland;²³
- de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG);²⁴

Binnen het plangebied liggen geen rijksmonumenten en geen gemeentelijke monumenten. Ook liggen er geen MIP-objecten binnen het plangebied.²⁵ Hoewel het naastgelegen fort Diemerdam en de

¹⁷ Deze kaart is een selectie uit het bestand 'Vergraven Gronden', van WUR. In 2012 is er door Alterra een GIS-bestand samengesteld met een overzicht van grondbewerkingen, ophogingen en afgravingen, waarbij de opbouw van het bodemprofiel tot ten minste 40 cm diepte is gewijzigd. Hiervoor is informatie opgevraagd bij instanties en organisaties die werkzaamheden (laten) uitvoeren en/of administreren in verband met vergunningverlening en instanties die landgebruik in kaart brengen.

¹⁸ <https://www.bodemloket.nl/>.

¹⁹ Bodemloket.nl [NH038400087](https://www.bodemloket.nl/object/NH038400087).

²⁰ <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/>.

²¹ <https://openpdc.gemeentehw.nl/wp-content/uploads/2020/07/Register-gemeentelijke-monumenten-HW.pdf>.

²² <https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2019/01/01/mip-objecten>.

²³ <https://geoapps.noord-holland.nl/GeoWebP/index.html?viewer=ILC>.

²⁴ <https://bagviewer.kadaster.nl/>.

²⁵ Het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) was een landelijk project dat de Rijksdienst tussen 1986 en 1995 uitvoerde met als doel om per gemeente de waardevolle gebouwen en andere monumenten te beschrijven en waarderen. De documentatie van MIP-

Diemerzeedijk deel uitmaken van UNESCO wereld Erfgoed (Stelling van Amsterdam), valt het plangebied buiten de begrenzing.

Uit de BAG-viewer blijkt, dat de loods in het zuidelijke deel van het plangebied dateert van 1970.²⁶ Binnen het noordelijke deel zijn drie van de vier gebouwen opgenomen in de BAG-viewer. Het betreft een pand uit 1906 op het achter terrein, dat momenteel nauwelijks zichtbaar is door de begroeiing. Het pand aan de voorzijde van het terrein bestaat uit twee woonhuizen, beiden uit 1906.²⁷ Uit de historische situatie blijkt echter dat de bewoning van het terrein verder terug gaat. Uit het beschikbare kaartmateriaal blijkt dat de bebouwing op het terrein al aanwezig is vanaf zeker het einde van 18^e eeuw.

3.4 Archeologische waarden (LS04)

Voor de archeologische gegevens omtrent het onderhavige plangebied is het Archeologisch Informatiesysteem (Archis) geraadpleegd, dat alle geregistreerde archeologische monumenten, onderzoeken en vondstlocaties bevat (*kaart 3*). Archeologische monumenten zijn terreinen met een (hoge/zeer hoge) archeologische waarde, die ofwel fysiek (wettelijk en juridisch) beschermd worden, ofwel een planologische bescherming hebben waarbij in het bestemmingsplan voorschriften voor het gebruik zijn opgenomen. Vondstlocaties zijn locaties waar archeologische vondsten zijn gedaan. Deze zijn al dan niet gekoppeld aan een archeologisch onderzoek.

Binnen een straal van 500 meter rondom het plangebied liggen drie terreinen van archeologische waarde/AMK-terreinen (*kaart 3*). In twee gevallen gaat het om de Diemerzeedijk (14609 en 14610) aan de noordgrens van het plangebied. Deze is opgedeeld op de gemeentegrens tussen Amsterdam en Diemen. Het derde AMK-terrein bevindt zich ca. 270 m ten zuiden van het plangebied en betreft een nederzetting uit de Late Middeleeuwen - Nieuwe tijd. Het derde terrein (14619) bevindt zich ca 270 m ten zuiden van het plangebied. Het gaat om een terrein met sporen van bewoning uit de Late Middeleeuwen tot Nieuwe tijd.

Binnen een straal van 500 meter rondom het plangebied zijn in Archis geen vondstlocaties geregistreerd. Wel zijn er binnen dezelfde straal rondom het plangebied tien onderzoeken geregistreerd. Het gaat daarbij om acht bureauonderzoeken, één booronderzoek, en één opgraving (*tabel 1*).

Ter hoogte van de Diemerdamersluis is een bureauonderzoek (2252475100) uitgevoerd. Deze is niet beschikbaar in Archis, maar de bevindingen en adviezen zijn onderdeel gemaakt van een ontwerp-projectplan voor de Ipensloter en Diemerdamersluis. Hieruit blijkt dat ter hoogte van de sluis een hoge archeologische verwachting geldt. Het baggerwerk bij de sluis zal onder archeologische begeleiding plaatsvinden. Het is onduidelijk in hoeverre dit onderzoek heeft plaatsgevonden. Het heeft in ieder geval geen weerslag in Archis of Narcis.²⁸

De archeologische opgraving (2316602100) heeft plaatsgevonden naast het onderhavige plangebied ter hoogte van het Fort Diemerdam. Bij de opgraving zijn de resten van de conducteurswoning op het terrein opgegraven. De oorspronkelijke houtbouw is vergaan, maar de stenen fundering op houten balken was nog grotendeels intact. In de woning is nog een waterkelder aangetroffen. Uit de stratigrafie blijkt dat de woning is gelegen op een aantal ophogingslagen, die worden geïnterpreteerd als een egalisatie

objecten is nog steeds relevant, maar niet meer actueel. Het is mogelijk dat objecten sinds de inventarisatie ingrijpend gewijzigd of zelfs gesloopt zijn. Sommige MIP-objecten zijn later aangewezen als rijksmonument of gemeentelijk monument.

²⁶ 0384100000006270.

²⁷ 0384100000006407 en 0384100000010857.

²⁸ <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2015-16405/1/Bijlage/exb-2015-16405.pdf>.

fase. Onder deze ophogingslagen zijn nog resten uit een vroegere fase aangetroffen. Het gaat om vier sporen en twee houten staken. De aarde en functie zijn onduidelijk.²⁹

Het laatste onderzoek dat van belang is voor de archeologische verwachting binnen het plangebied betreft een booronderzoek ten zuiden van de Stellingbrug op het SAAN terrein (4832260100). Hiervan zijn enkel nog de eerste bevindingen gemeld. Hieruit blijkt een ophogingspakket van ca. 2,5 m aanwezig te zijn binnen het plangebied, waardoor geen vervolgonderzoek is geadviseerd voor de voorgenomen werkzaamheden.³⁰

²⁹ Salomons 2011.

³⁰ https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/483/4832260/afm/Veldwerk_4832260100.pdf.

Archis3 ZaakID	Archis2 OMG	Jaar	Type onderzoek	Toponiem	Plaats	Opmerking
2219979100	31681	2008	archeologisch: bureauonderzoek	diemerzeedijk	Diemen	lage archeologische verwachting door landschappelijke ligging.
2245258100	35264	2009	archeologisch: bureauonderzoek	A1 knooppunt Diemen	Diemen	geen rapport beschikbaar in Archis
2252475100	36243	2009	archeologisch: bureauonderzoek	Diemendammersluis	Amsterdam	geen rapport beschikbaar in Archis, maar resultaten nog teruggevonden in een ontwerp-project
2309880100	44139	2010	archeologisch: bureauonderzoek	IJburg fase 1	Amsterdam	geen rapport beschikbaar in Archis of Narcis
2316602100	45049	2011	archeologisch: opgraving		Diemen	Opgraving ter hoogte van Fort Diemerdam
2406278100	56844	2013	archeologisch: bureauonderzoek	Overdiemerweg	Diemen	geen rapport beschikbaar in Archis of Narcis
2475663100	65672	2012	archeologisch: bureauonderzoek	Het Markermeer en IJmeer in beeld	Markermeer	uitgebreid onderzoek naar het Markermeer en IJmeer. Geen extra inzicht over het plangebied.
3976237100	n.v.t.	2015	archeologisch: bureauonderzoek		Diemen	Middelhoge verwachting voor resten uit Bronstijd tot Middeleeuwen in en op het veen. Plangebied bedekt onder ophogingspakket van 2,00 m. De archeologische resten zijn daaronder aanwezig en zullen niet door de werkzaamheden geraakt worden.
4586020100	n.v.t.	2018	archeologisch: bureauonderzoek		Over-Diemen	lage archeologische verwachting door landschappelijke ligging.
4832260100	n.v.t.	2020	archeologisch: boring		Over-Diemen	enkel eerste bevindingen beschikbaar. Een ophogingspakket van 2,50 m aangetoond, waardoor geen vervolgonderzoek noodzakelijke is.

Tabel 1 In Archis geregistreerde onderzoeken binnen een straal van 500 meter rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis3.

3.5 Tweede Wereldoorlog

Het plangebied ligt op de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME) binnen de Stelling van Amsterdam, omdat de Diemerzeedijk hiervan onderdeel is.³¹ Gek genoeg staat het Fort Diemerdam niet op de IKME aangeduid, terwijl dit een kustfort binnen de Stelling van Amsterdam is geweest.³²

Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben geen grondgevechten plaatsgevonden bij het plangebied. Aan de Diemerzeedijk lag wel een stelling FLAK-geschut (luchtafweer), die in 1943 een bommenwerper heeft neergehaald. De bommenwerper stortte daarbij neer op of bij het fort.³³

3.6 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05)

Op basis van het bureauonderzoek kunnen binnen het plangebied archeologische resten aangetroffen worden vanaf de Bronstijd/IJzertijd tot en met de Romeinse tijd/Vroege Middeleeuwen, met de nadruk op de Late IJzertijd/Romeinse tijd. Deze resten zullen zich in de top van het Hollandveenpakket bevinden, of in een overdekkende kleilaag. De verwachting voor deze resten is echter laag, omdat ze vermoedelijk geërodeerd zijn door overstromingen, en het latere landgebruik.

Daarnaast kunnen resten vanaf de 11^e eeuw voorkomen, die verband houden met de eerste ontginningen in deze regio. Hierbij kunnen resten van landgebruik en bewoning worden aangetroffen. Uit het historisch kaartmateriaal blijkt dat er in ieder geval vanaf de 18^e eeuw aan de dijk sprake is van bebouwing. Maar aangezien de Diemerzeedijk uit de 13^e eeuw dateert is vroegere bewoning zeker mogelijk. Voor deze resten geldt een hoge verwachting.

Het plangebied ligt naast het Fort Diemerdam. Mogelijk heeft het plangebied tijdelijk ook deels binnen de omwalling gelegen. Hierdoor kan niet uitgesloten worden dat zich binnen het plangebied, naast restanten van een wal, nog kleinere militaire structuren of losse objecten bevinden. Binnen het plangebied geldt daarom een middelhoge tot hoge verwachting voor het aantreffen van militair erfgoed. Deze resten kunnen direct onder het maaiveld aanwezig zijn.

Uit het historisch kaartmateriaal blijkt dat mogelijk resten behorend bij een kapel vanaf de vroegste ontginningen aanwezig kunnen zijn ten zuiden van het plangebied. Er geldt echter een lage verwachting voor het aantreffen van deze resten binnen het plangebied, aangezien het terrein van de kapel en het plangebied volgens latere historische kaarten gescheiden van elkaar liggen met een brug en een watergang.

De gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied kan puntsgewijs als volgt worden samengevat:

1. Datering

Binnen het plangebied kunnen de volgende archeologische resten worden aangetroffen:

- lage verwachting voor sporen van bewoning uit de IJzertijd tot en met de Vroege Middeleeuwen
- hoge verwachting voor sporen van het agrarisch cultuurlandschap en mogelijk bewoning vanaf de Late Middeleeuwen tot en met de Nieuwste tijd

³¹ <http://www.ikme.nl/>.

³² Hakvoort et al 2011.

³³ <https://onh.nl/verhaal/bommenwerper-crasht-bij-fort-diemerdam> en <https://www.verliesregister.studiegroeppluchtoorlog.nl/rs.php?aircraft=&sglo=T2438&date=&location=&pn=&unit=&name=&cemetery=&airforce=&target=&area=&airfield=>

- middelhoge tot hoge verwachting voor sporen van die verband houden met Fort Diemerdam en overig militair erfgoed uit de Nieuwe en Nieuwste tijd.
- 2. Complextype
 - Nederzetting (Bronstijd/IJzertijd-Nieuwste tijd)
 - Agrarisch cultuurlandschap (Late Middeleeuwen tot en met Nieuwe tijd)
 - Verdedigingswerken (Nieuwe / Nieuwste tijd)
- 3. Omvang
 - Huisplaats: ca. 50-2000 m²
 - Agrarisch cultuurlandschap: resten van verkavelingssloten/percelering kunnen binnen het hele plangebied worden aangetroffen.
 - Verdedigingswerken: voornamelijk aan de zuidzijde van het plangebied
- 4. Diepteligging
 - De resten van bewoning en menselijke activiteit uit de periode vanaf de IJzertijd tot en met de Vroege Middeleeuwen kunnen in de top van het Hollandveenpakket of in een bovenliggend kleidek worden aangetroffen, vanaf ca. 1,7 m onder maaiveld.
 - De resten van het agrarisch cultuurlandschap, bewoning, en de Stelling van Amsterdam kunnen direct onder het maaiveld aangetroffen worden.
- 5. Gaafheid, conservering

De conservering van organisch materiaal is vanwege de relatief hoge grondwaterstand waarschijnlijk goed, zodat eventueel organisch materiaal in diepe sporen goed bewaard kan zijn gebleven.
- 6. Locatie

Resten van bewoning uit de Nieuwe en Nieuwste tijd bevinden zich vooral aan de noordzijde en resten van Fort Diemerdam kunnen voornamelijk in het zuiden aangetroffen worden. Overig militair erfgoed, resten van landgebruik of resten van vroegere bewoning kunnen binnen het hele plangebied aangetroffen worden.
- 7. Uiterlijke kenmerken
 - Nederzetting: voor Bronstijd/IJzertijd/Romeinse tijd/Vroege Middeleeuwen een spreiding van vondstmateriaal zoals aardewerk, dierlijk bot, bewerkt natuursteen, metaal etc., en sporen zoals (verkavelings)greppels, paalgaten en afvalkuilen; eventueel voor de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd aangevuld met periode specifiek keramiek (aardewerk/steengoed/porselein) en bouw materiaal (baksteen/dakpan), glas, natuursteen. Organische materialen, zoals leer, bewerkt of constructiehout, en textiel kunnen met name in diepe sporen goed bewaard zijn gebleven. Daarnaast zijn ook ophogingslagen voor de vorming van terpen mogelijk aanwezig in het plangebied.
 - Agrarisch cultuurlandschap Middeleeuwen/Nieuwe tijd: verkavelingsgreppels en sloten, en recente verstoringen die te maken hebben met de droogmaking/ontginning of agrarische bedrijfsvoering.
 - Stelling van Amsterdam en Tweede Wereldoorlog: bunkers, tankversperring, loopgraven, mangaten, overstoven betonbouw, barakken.
- 8. Mogelijke verstoringen

Op basis van het bureauonderzoek is de loods geplaatst op stelconplaten, waardoor in de ondergrond geen verstoring wordt verwacht. Van de bebouwing aan de noordzijde is het niet duidelijk of deze een kelder of kruipruimte hebben.

9. Bedreiging van eventueel aanwezige archeologische waarden

Binnen het plangebied is sprake van een herontwikkeling, waarbij op palenfundering nieuwbouw wordt gerealiseerd. Bestaande bebouwing wordt gesloopt. Mogelijk zal er sanering van de grond moeten plaatsvinden. Dat onderzoek wordt nog uitgevoerd. Door de werkzaamheden kunnen de archeologische waarden worden verstoord.

4 Advies vervolgonderzoek (LS06)

Op basis van het bureauonderzoek dient de dubbelbestemming Waarde Archeologie in stand te blijven.

De werkzaamheden binnen het plangebied vinden plaats in een aantal fasen:

- fase 1 sloop van de huidige bebouwing, verwijdering van de loods en stelconplaten,
- fase 2: mogelijke sanering van het terrein,
- fase 3 herontwikkeling, waarbij voornamelijk een ophoging langs de Overdiemerweg wordt gerealiseerd, en bebouwing op een fundering met palen.

Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* adviseert om tijdens in fase 1 bij de sloop van de huidige bebouwing aan de noordzijde van het plangebied een opgraving, variant archeologische begeleiding, uit te voeren. De huidige bebouwing kan daarbij tot aan maaiveld zonder begeleiding worden gesloopt. De sloop van de funderingen dient echter onder archeologische begeleiding plaats te vinden, teneinde eventueel aanwezige funderingen, muurwerk, vloeren etc. in het veld te documenteren en veilig te stellen. Het gaat dan met name om mogelijke voorgangers van de huidige aanwezige bebouwing in kaart te brengen. De sloop van de loods kan zonder begeleiding plaatsvinden.

Voorafgaand aan de uitvoering van een opgraving, variant archeologische begeleiding, dient altijd verplicht een Programma van Eisen dat de goedkeuring behoeft van het bevoegd gezag alvorens met de werkzaamheden kan worden begonnen.

Na de verwijdering van de loods en de stelconplaten wordt geadviseerd om voorafgaand aan fase 2 of 3 een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend/karterend booronderzoek uit te voeren binnen het plangebied. Met dit onderzoek wordt het archeologisch verwachtingsmodel getoetst en de mate van verstoring. Dit booronderzoek dient uitgevoerd te worden in een grid van ca. 13 x 15 m (methode E2 karterend booronderzoek), wat voor het plangebied neerkomt op ca. 12 boringen. Afhankelijk van de uitkomsten kan in overleg met het bevoegd gezag worden bepaald of voor de sanering en/of de nieuwbouw dan nog verder onderzoek noodzakelijk is.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Diemen, om op basis van dit rapport en het hierin geformuleerde advies een besluit te nemen ten aanzien van eventueel vervolgonderzoek of het beëindigen van het archeologisch onderzoeksproces. Ook wanneer het plangebied op enig moment op basis van de resultaten van archeologisch onderzoek wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische toevalsvondst wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, gemeente Diemen, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Literatuur

- BAKKER, H. DE/J. SCHELLING, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen (Staring Centrum).
- BERENDSEN, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland*, Assen.
- CENTRAAL COLLEGE VAN DESKUNDIGEN ARCHEOLOGIE, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 4.1, Gouda: <http://sikb.nl/archeologie/richtlijnen/brl-4000>.
- SALOMONS, K., 2011: *Archeologische opgraving, Fort Diemerdam, gemeente Diemen, N-H*, Zaandijk (HOLLANDIA reeks 356)
- HEIDE, F. VAN DER, 2009: Ecologie en landschap rondom Diemen, in: Blok, H / W. Krook / P. van Reenen / R. wiggers (red.), *Diemen in het land van Amstel*, 367-379
- MULDER, E.F.J. DE /M.C. GELUK/I.L. RITSEMA/W.E. WESTERHOFF/T.E. WONG (RED.), 2003: *De ondergrond van Nederland*, Houten.
- SMEERDIJK, D. VAN / J.P. PALS/ B. VAN GEEL/ J. VAN BENNEKOM, 2009: Mens en landschap in middeleeuws Diemen, in: Blok, H / W. Krook / P. van Reenen / R. wiggers (red.), *Diemen in het land van Amstel*, p351-366
- WESTERHOFF, W.E./T.E. WONG/E.F.J. DE MULDER, 2003: Opbouw van de ondergrond - Opbouw van het Neogeen en Kwartair, in: E.F.J. de Mulder/M.C. Geluk/I.L. Ritsema/W.E. Westerhoff/T.E. Wong (red.), *De ondergrond van Nederland*, Houten.

Digitale bronnen

- ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND: <https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>
- ARCHEOLOGISCH INFORMATIESYSTEEM (ARCHIS): <https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>
- DIEMERZEEDIJK: <https://www.agv.nl/recreatie/watererfgoed/dijken/diemerzeedijk/>
- BEELDBANK NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MILITAIRE HISTORIE: <https://nimh-beeldbank.defensie.nl/>
- BEELDBANK RIJSDIENST VOOR HET CULTUREEL ERFGOED: <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>
- DINOLOKET: <https://www.dinoloket.nl/>
- GEMEENTE DIEMEN, GEMEENTELIJKE MONUMENTEN: <https://www.monumenten.nl/plaatsen/diemen>
- INDICATIEVE KAART MILITAIR ERFGOED (IKME): <http://www.ikme.nl/>
- KADASTER, BASISREGISTRATIES ADRESSEN EN GEBOUWEN (BAG): <https://bagviewer.kadaster.nl/>
- KADASTER, TIJDREIS OVER 200 JAAR TOPOGRAFIE: <http://topotijdreis.nl/>
- MIP-OBJECTENDATABASE: <https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2019/01/01/mip-objekten>
- LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE - PROVINCIE NOORD-HOLLAND: https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Landschap_en_cultuurhistorie
- PUBLIEKE DIENSTVERLENING OP DE KAART (PDOK): <https://www.pdok.nl/>
- RUIMTELIJKE PLANNEN: <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/>
- RIJKSMONUMENTENREGISTER: <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/>
- VERSTORINGSBRONNENKAART: <https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/bronnen-en-kaarten/overzicht/verstoringsbronnenkaart>
- FORT DIEMERDAM: <https://stadsherstel.nl/monumenten/munitiebunker-fort-diemerdam/>

Lijst van afbeeldingen, bijlagen en kaarten

Afbeeldingen

Afbeelding 1 Luchtfoto van het plangebied. Bron: Archis3.....	4
Afbeelding 2 Plan ontwerp en dwarsdoorsneden van de toekomstige situatie. Bron: KuiperCompagnons..	8
Afbeelding 3 Impressie van de toekomstige situatie vanaf het zuidoosten richting het noordwesten. Bron: KuiperCompagnons.....	8
Afbeelding 4 Plangebied aangeduid op de AHN. Bron: ahn.nl.	13
Afbeelding 5 Plangebied aangeduid op de Kaart van J. Wandelaar (1749). Bron: Collectie Gemeente Archief Diemen (Reenen / Ibelings 2009, fig. 5).	15
Afbeelding 6 Afbeelding plangebied op Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan Diemen en Diemerdam, Noord Holland, sectie B, blad 02 (MIN07029B02). Bron: RCE Beeldbank.....	15
Afbeelding 7 Diemerfort en Diemerzeedijk ca. 1805. Bron: Nationaal Archief, Den Haag, OPV Oorlog Plans van Vestingen, 17e- 20e eeuw, nummer toegang 4.OPV, inventarisnummer A89.	16
Afbeelding 8 Plangebied aangeduid op een uitsnede van de Topografische kaart van 1900. Bron: Topotijdreis.	17
Afbeelding 9 Plangebied aangeduid op een uitsnede van de Topografische kaart van 1949. Bron: Topotijdreis.	18
Afbeelding 10 Plangebied aangeduid op een uitsnede van de Topografische kaart van 1984. Bron: Topotijdreis.	18
Afbeelding 11 Plangebied aangeduid op een uitsnede van de Topografische kaart van 1988. Bron: Topotijdreis.	19
Afbeelding 12 Streetview van het plangebied uit augustus 2021 vanuit het noordoosten. Bron: Google Streetview 2021.....	20
Afbeelding 13 Bebouwing op een oudere foto. Jaartal onbekend.	20
Afbeelding 14 Bebouwing op een luchtfoto van 1920-1930. (Objectnummer 2155-005287).	21

Tabellen

Tabel 1 In Archis geregistreerde onderzoeken binnen een straal van 500 meter rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis3.	24
---	----

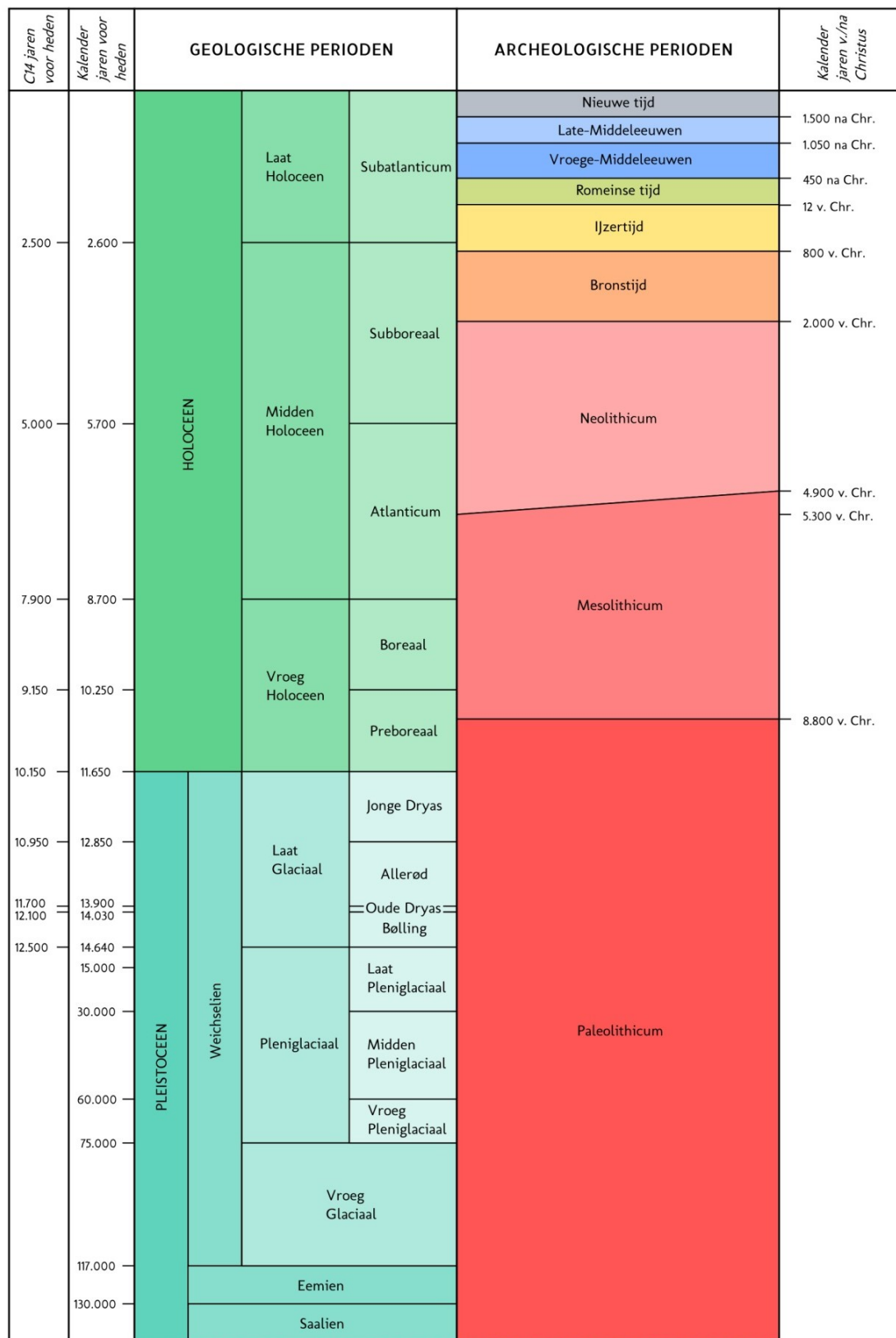
Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden

Kaarten

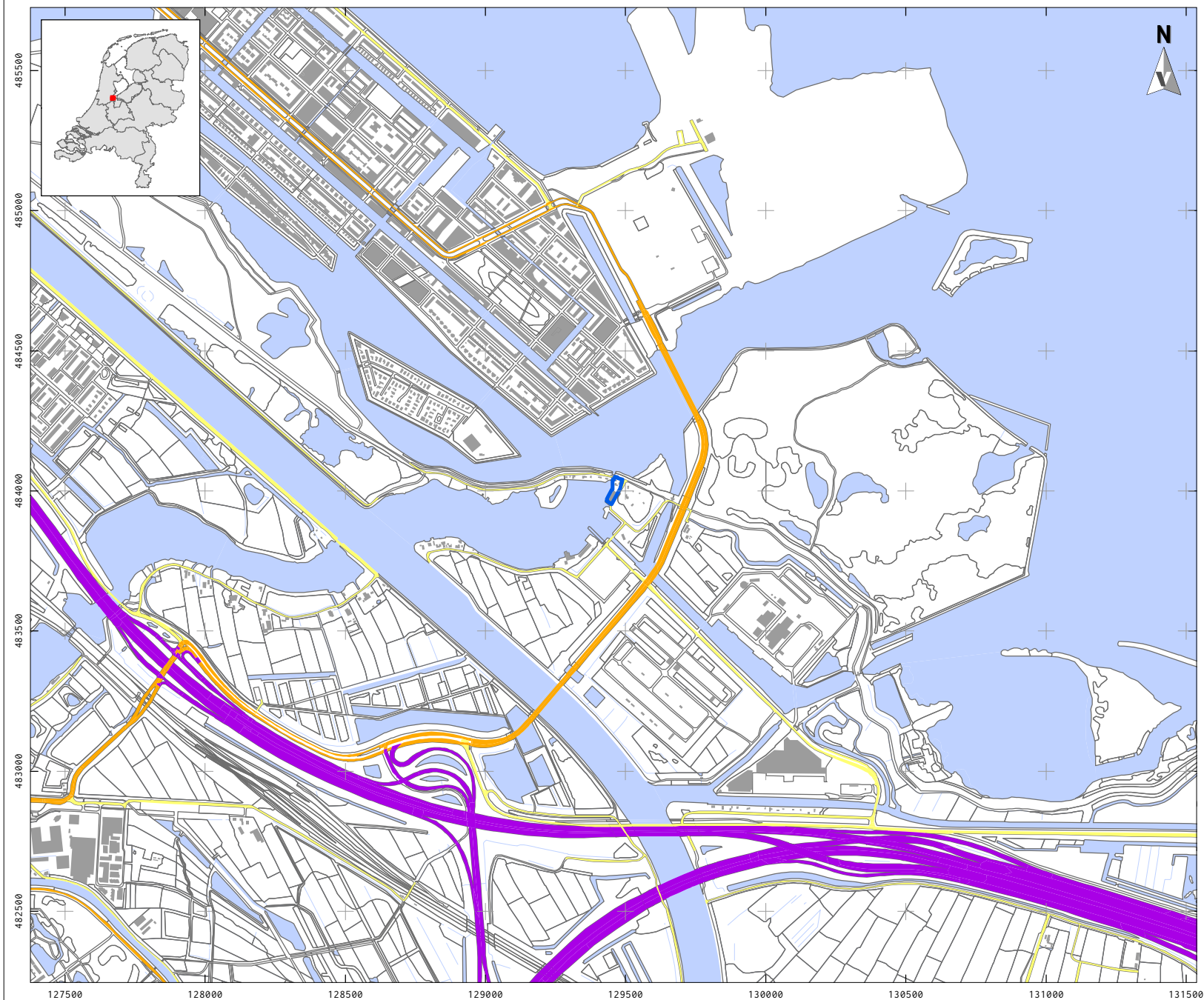
Kaart 1: Ligging plangebied
Kaart 2a: Natuurlijk landschap; geomorfologie
Kaart 2b: Natuurlijk landschap; bodem
Kaart 3: Archeologie; inventarisatie

Bijlage 1 Overzicht van archeologische en geologische perioden

C14 ouderdommen en gekalibreerde ouderdommen van het Holocene volgens Van Geel et al. (1980/1981). C14 ouderdom van het Laat Glaciaal volgens Hoek (2001/2008) en gekalibreerde ouderdommen van het Laat Glaciaal volgens Rasmussen et al. (2006). Overige pleistocene chronostratigrafie volgens Westerhoff et al. (2003). Archeologische perioden van de prehistorie volgens Louwe Kooijmans et al. (2005) en overige archeologische perioden volgens Archis.

KAART 1 - LIGGING PLANGEBIED

LEGENDA

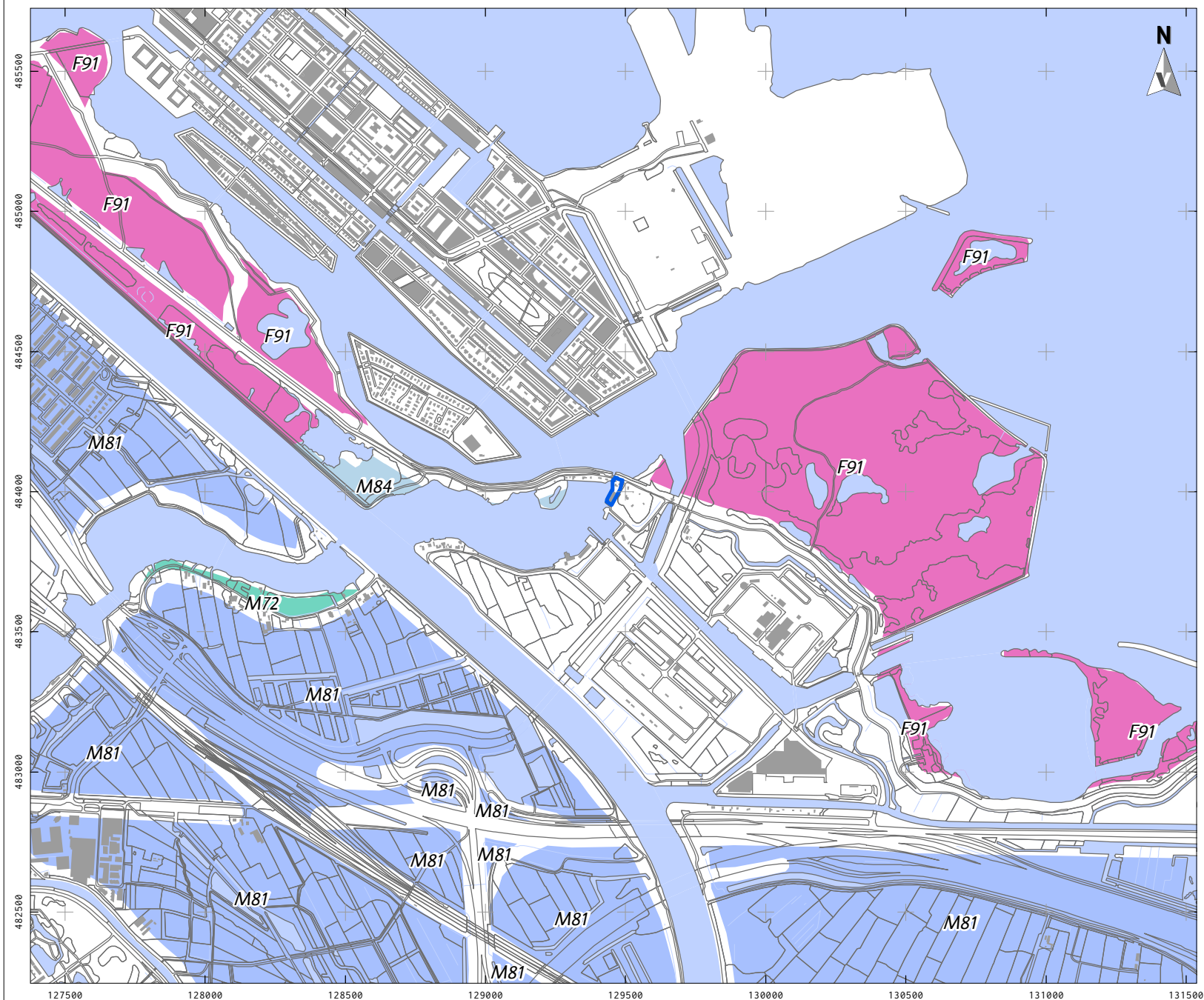
- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Snelweg
- Hoofdweg
- Regionale weg
- Lokale weg

Project: V21-4873:
Overdiemerweg 38-39-40 Diemen
Rapport: V2203
Datum: november 2021
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2021

Tekenaar: FvP
Schaal: 1:20.000 / A4

0 200 m

KAART 2A - NATUURLIJK LANDSCHAP, GEOMORFOLOGIE

LEGENDA

Plangebied

Bebouwing

Water

Overige topografie

Water

DGK Legenda, labels

F: Plateau-achtige vormen

F91 Plateau-achtige storthoop,
opgespoten terrein of kunstmatig
eiland

M: Vlakten

M72 Vlakte van getij-afzettingen

M81 Ontgonnen veenvlakte

M84 Boezemland, vlietland
e.d. (moerassige vlakte)

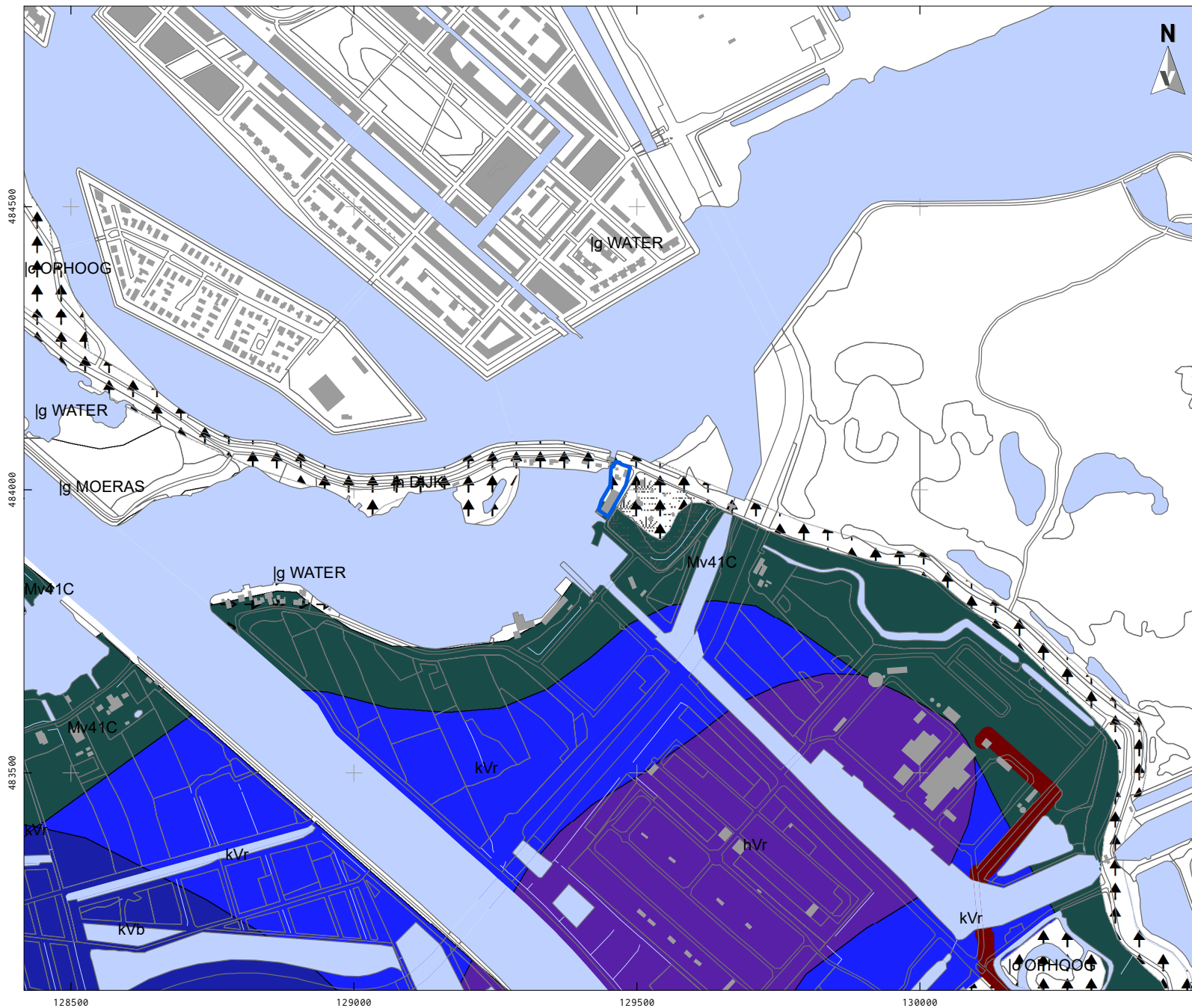
Project: V21-4873:
Overdiemerweg 38-39-40 Diemen
Rapport: V2203
Datum: november 2021
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2021
PDOK augustus 2017 /
Maas et al. 2017

Tekenaar: FvP
Schaal: 1:20.000 / A4

0 200 m

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

KAART 2B - NATUURLIJK LANDSCHAP, BODEMKAART

LEGENDA

Plangebied

Bebouwing

Water

Overige topografie

Water

Thema

Depots

Gemodificeerde natuur

Vergravingen

Transportleidingen

contouren

hVr Koopveengronden op rietveen of zeggerietveen

kVb Waardveengronden op bosveen (of eutroof broekveen)

kVr Waardveengronden op rietveen of zeggerietveen

Mv41C Kalkarme drechtvaaggronden; zware klei, profielverloop 1

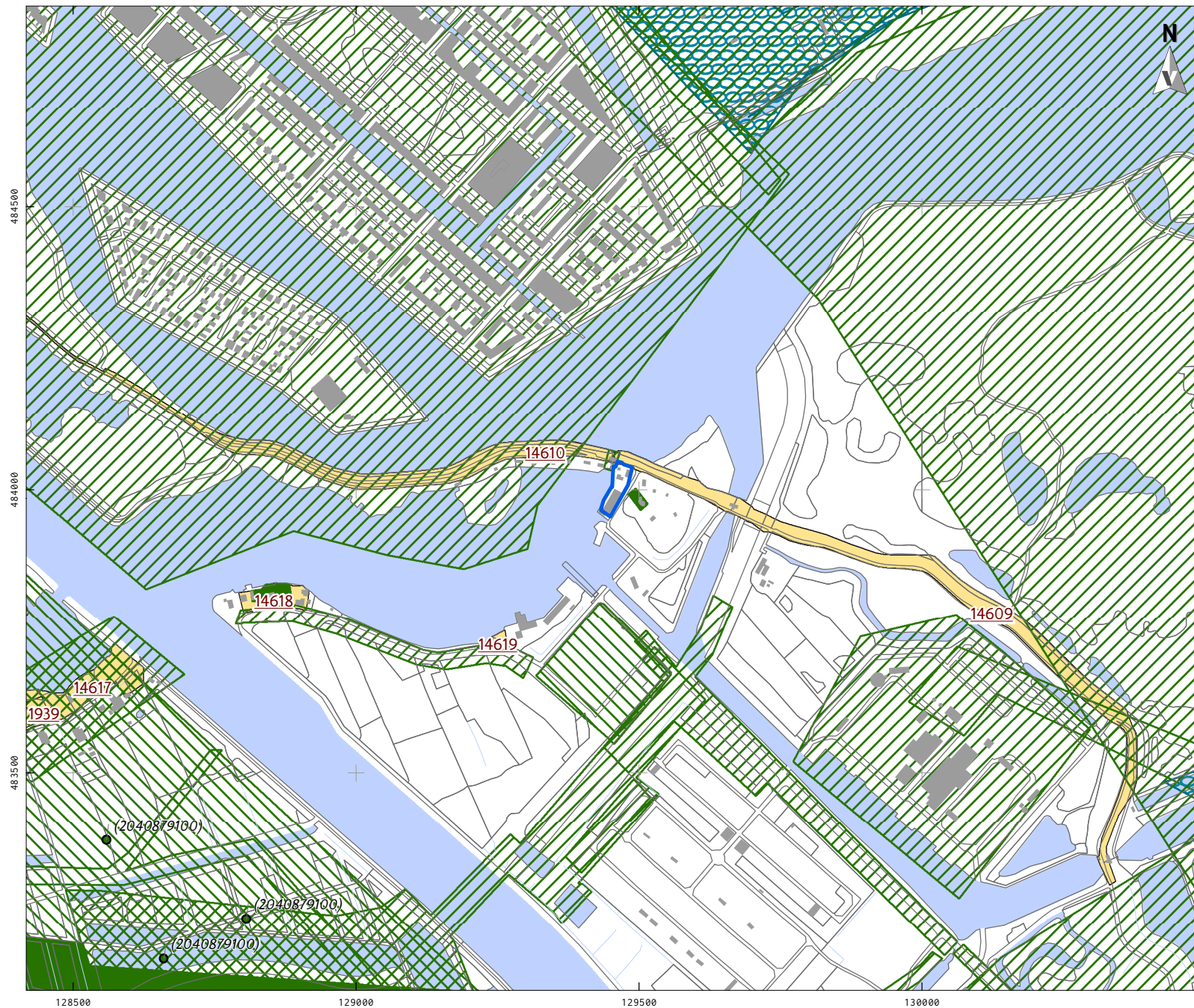
Project: V21-4873:
Overdiemerweg 38-39-40 Diemen
Rapport: V2203
Datum: november 2021
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2021
Bodemkaart; PDOK juli 2017

Tekenaar: FvP
Schaal: 1:10.000 / A4

0 200 m

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

KAART 3 - ARCHEOLOGIE

LEGENDA

Plangebied

Bebouwing

Water

Overige topografie

Vondstlocaties (waarnemingen)

Vondstlocatie gekoppeld aan onderzoek

Archeologisch: opgraving of proefsleuven

Archeologisch: booronderzoek

Archeologisch: bureauonderzoek

Archeologisch: onderwaterarcheologie

AMK-terreinen

Terrein van archeologische waarde

Project: V21-4873:
Overdiemerweg 38-39-40 Diemen

Rapport: V2203

Datum: november 2021

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2021
Onderzoeken, Vondstlocaties
RCE 2021
Monumenten, RCE 2014

Tekenaar: FvP

Schaal: 1:10.000 / A4

0 200 m

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

This text was set using the following freely available font software:

Allerta Copyright (c) 2010, Matt McInerney (<http://pixelspread.com>),
with Reserved Font Name Allerta.

Inconsolata_dz Copyright (c) 2006, Raph Levien (<http://www.levien.com>),
with Reserved Font Name <Inconsolata>.
Copyright (c) 2009, David Zhou (<http://blog.nodnod.net/>)
with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.

Molengo_Vestigia Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye,
with Reserved Font Name <Molengo>.
Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl),
with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts.

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: <http://scripts.sil.org/OFL>

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort
Nederland

Telefoon 033 277 92 00
E-mail info@vestigia.nl
Website www.vestigia.nl

K.v.K. Gooi- en Eemland 32078894

Erfgoedingenieurs

“Engineering the past, creating the future”

